

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sivistystoimialan toiminnot ovat pitkälti lakisäätteisiä, joten lainsäädäntö asettaa omat vaatimuksensa toiminnan ja sen valvonnan järjestämisessä. Erilaiset kaupungin päättämät säännöt ohjaavat hallinnon toimintoja ja niissä noudatettavia menettelytapoja. Hallintosäännössä määritellään toimielinten muun muassa sivistyslautakunnan vastuut, päätäntävalta sekä asioiden käsittelystä toimielimissä. Lisäksi hallintosäännössä määritellään vastuut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Sivistystoimialan toimintasäännössä on määritelty viranhaltijoiden päätöksenteon toimivalta. Toimintasääntöä päivitetään tarpeen mukaan. Vastuu säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta ja niistä tiedottamisesta henkilökunnalle on toimialan yksiköiden ja perusyksiköiden johtavilla viranhaltijoilla ja esimiehillä. Asioista tiedottamisella on myös tärkeä osuus toiminnan ohjauksessa ja sisäisen valvonnan toteutumisessa. Taloushallintoa ohjaavat omat ohjeistuksensa, joita noudatetaan (muun muassa hankintaohjeet sekä talousarvioon ja sen täytäntöönpanoon sekä talouden ja toiminnan raportointiin liittyvät ohjeet. Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti kuukausittain lautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle. Laajemmat toiminnan ja talouden raportoinnit toteutetaan neljännesvuosittain. Kirjaus- ja kokousaikatauluista johtuen lautakuntatason raportointiin saattaa tulla toisinaan viiveitä.

Sivistystoimialan vakuutukset ovat ajan tasalla ja vakuuttamistarpeita käydään säännöllisesti läpi. Kaupungin tasolla vakuutusohjeistusta ja –neuvontatilaisuuksia järjestetään säännöllisesti. Sivistystoimialalla on nimetty omat vakuutusasioiden yhteyshenkilöt. Toiminnan ja omaisuuden turvaamiseksi on varauduttu riittävillä vakuutuksilla. Lisäksi irtain omaisuus on vakuutettu kaupungin vahinkorahastossa

Toimialan riskiryhmä koordinoi riskien arviointi- ja hallintatyötä. Työryhmän tehtävänä on toimialakohtaisen riskienarvioinnin laatiminen sekä riskeistä raportointi ja jatkuvasti tapahtuva keskeisimpien riskien käsittely. Toimialan riskiryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden 2023 aikana ja toiminnan keskiössä oli kaupungin turvallisuuskulttuurin vahvistaminen. Tavoitteena on, että riskienarviointiprosessissa riskit tunnistetaan entistä paremmin läpileikkaavasti konsernitasolta perusyksikkötasolle. Kulttuuriyksikköä lukuun ottamatta sivistystoimialan ja yksiköiden vuoden 2024 riskianalyysit päivitettiin vielä nykyisen, käytössä olevan, toimintamallin mukaisesti. Kulttuuriyksikön vuoden 2024 riskianalyysi päivitettiin toissa vuonna pilotoidun uuden toimintamallin pohjalta. Sivistystoimialalla toiminnan riskien arviointi on jalkautettu perusyksikkötasolle ja riskien hallinta on esihenkilöiden vastuulla. Jokaisessa yksikössä tehdään myös työturvallisuuteen liittyvien riskien toteutumisen sekä arvioinnin seurantaa ja raportointia. Lähitulevaisuuden tavoitteena on, että kaikki perusyksiköt laajentavat pelastussuunnitelmansa kattamaan myös turvallisuuden.

Henkilöstön työssä jaksamiseen ja jatkamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota painottamalla varhaisen tuen keskustelujen merkitystä esihenkilötyössä ja toteuttamalla erilaisia työkyvyn tukemiseen tähtääviä toimenpiteitä. Varhaisen tuen keskustelujen ja kehityskeskustelujen käyminen on jatkossa pidettävä esihenkilötyön keskiössä, sillä ne ovat tärkeitä keinoja tukea työkykyä.

Merkittävänä riskinä sivistystoimialalla on ammattitaitoisen, pätevän ja erityisosaamista omaavan henkilöstön saannin turvaaminen. Henkilöstön saatavuuden ja osaamisen turvaamiseksi on tehty henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat, jotka päivitetään säännöllisesti. Avoinna oleviin työpaikkoihin liittyen on toteutettu aktiivista rekrytointikampanjointia muun sosiaalisessa mediassa ja rekrytointilisää on käytetty toimialan rekrytoinneissa.

Osaan toimitiloista liittyy epävarmuutta, mikä vaikeuttaa toimintojen järjestämistä ja osaltaan voi heikentää työhyvinvointia ja työnantajan houkuttelevuutta. Tiukkeneva talous vaikeuttaa ratkaisujen löytämistä.

Vuonna 2023 sivistystoimialan toimintaan vaikuttivat muun muassa legionella-bakteerilöydökset sekä perusturvan palvelujen siirtyminen Satakunnan hyvinvointialueelle. Vuoden alussa voimaan tulleen voimaan tulleen juomavesidirektiivin myötä legionellaa alettiin tutkia enemmän. Laki edellyttää, että jatkossa kiinteistöjen vesijärjestelmiin liittyen tehdään riskinarviointia. Sivistystoimialalla legionella-bakteerilöydökset aiheuttivat poikkeusjärjestelyjä Tuorsniemen koulun vedenjakelussa, ja lisäksi Meri-Porin uimahalli jouduttiin sulkemaan kokonaan. Toimenpiteenä legionella-riskiä vastaan toimipaikkojen lämpimän vesijohtoveden lämpötilaa on nostettu, vettä juoksetetaan ja suihkutilojen suihkupäihin on asennettu vedensuodattimia. Satakunnan hyvinvointialueen toiminnan alkamisessa ilmenneet ongelmat/ epävarmuustekijät aiheuttivat puolestaan muun muassa mainehaittaa Porin kaupungille sekä epäselvyyttä aiemmin perusturvalle tuotettujen palvelujen jatkumisesta yhteistyössä tai ostopalveluina koskien esimerkiksi kulttuurisyksikön tuottamia palveluja. Toimenpiteenä toiminnan muutoksessa ilmenneiden ongelmien ratkaisemiseksi pyritään turvaamaan olemassa olevien hyvien käytänteiden, toimintojen ja palveluiden jatkuminen sekä kehittäminen yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa.

Organisaatioturvallisuuteen liittyen perusyksikköjen, kuten koulujen ja päiväkotien, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti. Esihenkilöille järjestetään säännöllisesti turvallisuuteen liittyvää koulutusta. Kriisitilanteisiin on varauduttu kouluttamalla esihenkilöitä muun muassa kriisiviestintään.

Esa Kohtamäki
toimialajohtaja